

INTERAKTIV YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA
ALOQADORLIKNI TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI

Narzullayeva Parvina Akmalovna

Ilmiy rahbar: Rajabova Nodirabegim Komilovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'limda interaktiv yondashuv hamda, uni takomillashtirish metodikasi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Ta'lim, ilmiy yondashuv, AKT, kompyuterlar, interaktiv ta'lim samaradorligi, boshlang'ich ta'lim, integratsion darslar.

Ta'limda ijobiy natijalarga erishish, eng avvalo, yosh avlodga ilmiy bilim asoslarini puxta o'rgatish, ularda dunyoqarash hamda tafakkur ko'lamini kengaytirish, ma'naviy-axloqiy sifatlarini shakllantirish borasidagi ta'limiy-tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish bilan belgilanadi. Bu borada ta'lim-tarbiya jarayoniga ko'plab o'zgartirishlar kiritilmoqda, yangicha yondoshuvlar tadbiiq etilmoqda. Shulardan birisi, axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanib dars o'tishda mashg'ulotlar samaradorligini oshirishga erishish hisoblanadi. Kompyuterli o'qitishning afzalliklari juda ko'p: o'quvchilarda ma'lum malakalarni shakllantirish vaqti qisqaradi; mashq qilinadigan topshiriqlar soni oshadi; o'quvchilarning ishlash sur'ati jadallashadi; kompyuter tomonidan faol boshqarishni talab qilinishi natijasida o'quvchi ta'lim sub'ektiga aylanadi; o'quvchilar kuzatishi, mushohada qilishi qiyin bo'lgan jarayonlarni modellashtirish va bevosita namoyish qilish imkoniyati hosil bo'ladi; kommunikatsiya vositalaridan foydalangan holda darsni uzoqdagi manbalar bilan ta'minlash imkoniyati hosil bo'ladi; kompyuter bilan muloqot didaktik o'yin xarakterini oladi va bu bilan o'quvchilarda o'quv faoliyatiga motivatsiya kuchayadi va hokazo.

Mamlakatimizda ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar natijasida o'quv soatlari keskin qisqartirildi, o'quv materiallari mazmuni modernizatsiya qilindi. Turli o'quv predmetlarini o'qitishda soatlarning qisqarishi, o'quv materiallari mazmunining ilmiy jihatdan murakkablashishi natijasida o'quvchilarga qo'yilayotgan talablar kuchaydi, ta'lim sifatida birmuncha pasayishlar kuzatilmoqda. O'quvchilar o'quv materiallarini o'zlashtirishida sodir bo'layotgan bunday pasayishlar yosh avlodning intellektual rivojlanishiga ta'sir etmay qolmaydi. Bu holat esa o'qituvchilardan o'quvchilarga bir fan doirasida bog'liqliklar asosida turli hodisalarni o'rganishni taqozo etadi. Tabiat hodisalarini, ularning tuzilishi, mohiyati va funksiyalarini, qonuniyatlarini o'rganish o'quvchilar tafakkurida qiyoslash, analiz va sintez, abstraktsiyalash, umumlashtirish, induktiv va deduktiv xulosa chiqarish kabi tafakkur operatsiyalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Interaktiv yondashuvning boshqa bir muhim aspekti interaktiv dasturlardan foydalanishdir. Bu dasturlar orqali talabalar matematika, ingliz tili, tarix, geografiya va boshqa fanlarda mashg'ulotlarga tushadilar. Dasturlar kompyuterlar, smartfonlar yoki planshetlarda ishlay oladilar va talabalarga amaliyotlar yoki savollar berib, javoblarini tekshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu shuhratli metod ta'limni yanada qiziqarli qiladi va

o'quvchilar uchun motivatsiya ko'taradi. Talabalar bilimlarni olish jarayonida interaktiv dasturlardan foydalanish orqali o'zlarining o'rganish jarayonida ishtirok etishlari va masalalariga jiddiyroq tushunishlari mumkin bo'ladi. Shuningdek, interaktiv yondashuvning boshqa bir foydasi ham talabalar orasidagi hamkorlikni kuchaytirishi. O'quvchilar interaktiv yondashuvning o'zaro hamkorlikda ishtirok etib, bir-biriga fikr bildirish va ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu usul orqali ular o'zlarini izlash va muhim savollarni yechish jarayonida hamkorlik qiladilar.

Bundan tashqari, interaktiv yondashuvning boshqa bir muhim ta'siri talabalarning iste'mol qilgan vaqtini nazorat qilishi va ularga to'liq tuzum berishi imkonini beradi. Interaktiv dasturlar talabalarga o'zlarining natijalarini tekshirish imkoniyatini beradi va ularning o'zlarining qayerda yaxshi ishlashlari kerakligini bilgilarini ta'minlaydi. Jamiyatimizda interaktiv yondashuvning rivojlanishi juda katta ahamiyatga ega. Bu metod ta'limni yanada samarali qiladi va talabalar uchun motivatsiya ko'taradi. Interaktiv yondashuvning boshlang'ich ta'limda o'rni juda muhimdir, chunki bu usul talabalarning o'zlarini samarali o'rganish va fikrlash jarayonida ishtirok etishlari, hamkorlik qilishlari va natijalarni nazorat qilishlari imkonini beradi.

Interaktiv yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda aloqadorlikni takomillashtirish metodikasi, o'quvchi va o'qituvchi orasidagi aktiv kommunikatsiyani rag'batlantirishga qaratilgan bir qo'llanma yoki usuldir. Bu metodika, traditsional ta'lim usullaridan farqli ravishda o'quvchiga faoliyatlar va interaktiv vositalar orqali tushuntirish, o'rganish va tushunish imkoniyatini beradi. Bu metodikaning asosiy maqsadi, o'quvchining qiziqishi va motivatsiyasini oshirib, u bilan faol hamkorlikda ishlashni rag'batlantirish va o'quv jarayonini ko'maklashdir. Interaktiv yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda aloqadorlikni takomillashtirishning bir necha muhim komponentlari mavjud bo'ladi:

1. O'quv mashg'ulotlari: Interaktiv yondashuv metodikasi o'quv mashg'ulotlariga e'tibor beradi. Bu mashg'ulotlar samarali koordinatsiya, hamkorlik va jamoa ishi bilan amalga oshiriladi. Masalan, gruppalar ishlarida talabalar bir-birlari bilan ishlash uchun ajratilishi mumkin.

2. Elektron vositalar: Interaktiv yondashuvning boshqa bir komponenti elektron vositalardir. Bu, internet, kompyuterlar, smartfonlar, interaktiv qurilmalar va dasturlar orqali o'quvchilarga o'quv-materiallarni tushuntirishda qo'llaniladi. Bu vositalar o'quvchiga ta'lim materiallarini ko'rsatish va amaliyotni boshqarish imkonini beradi.

3. Qiziqishlarni oshirish: Interaktiv yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda aloqadorlikni takomillashtirish metodikasi, qiziqishi va motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi. O'quvchilar interaktiv mashg'ulotlar orqali o'zlarining fikrlarini bayon etishga imkon beriladi va ularga ishga solishtiruvchi vazifalar beriladi.

4. Qo'llanmalar va resurslar: Interaktiv yondashuvning muhim amaliyoti, ma'lumotlarni to'plash uchun bog'liq qo'llanmalardan foydalanishdir. O'quvchilar dars jarayonida elektron kitoblar, videolar, veb-saytlar va interaktiv dasturlardan foydalangan holda bilimlarni oshirishi mumkin.

5. Ishbilarmonlik: Interaktiv yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda aloqadorlikni takomillashtirish metodikasi ishbilarmonlikni rag'batlantiradi. O'quvchilar bir-biriga va

o'qituvchiga masalalar, vazifalar va loyihalar orqali ishlab chiqish, jamoatchilikni rivojlantirish va o'zlarining g'oyaviy qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Interaktiv yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda aloqadorlikni takomillashtirish metodikasi, o'quvchilarning faol, qiziqishi va ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu usul o'quvchilarni ta'lim jarayoniga aktif tarzda qatnashishni rag'batlantiradi va ularning o'zlashtirilgan bilimlarini amaliyotga tatbiq etishga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Zagvyazinskiy VI O'qitish nazariyasi: Zamonaviy talqin. – M.: Akademiya, 2001. — 192 b.
2. Manuilov V.F., Fedorov N.V., Blagoveshchenskaya M.M. Muhandislik ta'limidagi zamonaviy ilm-fanni talab qiladigan texnologiyalar // Rossiya oliy texnik maktabidagi innovatsiyalar: maqolalar to'plami. Maqolalar. – M., 2002. – Nashr. 2. – S. 11-20.
3. Oliy kasbiy ta'limning Federal davlat ta'lim standarti asosida amalga oshiriladigan asosiy ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va o'zlashtirish natijalariga qo'yiladigan talablarni shakllantirish bo'yicha uslubiy tavsiyalar. – Belgorod: IPK NRU "BelGU", 2010. – 83 p.
4. Pedagogika va psixologiya. URL: <http://www.pedagogicsbook.ru> (kirish sanasi: 18.11.2013).